

ویژہ نامہ

ایسنگاہ پائیانی آل سعورد

نشریہ دانشجویی بسیج دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران
خرداد ماه ۱۳۹۸ | شماره ۱۱

مدیرمسول:
فاطمه امان کاه

هیئت تحریریہ:
فرزانه سادات باطنی، زهرا عباسی فرد، زهرا منتقی فر

مجموعه

اقلیت‌م‌ه‌ج‌ور

سلمان شده و سعودی‌ها در صورت پرداخت این پول از سکوت رسانه‌های غربی‌ها در مورد این کشتار استفاده می‌کنند. و قطعاً عربستان سعودی بیش از پیش ادامه دهنده‌ی سیکل سانسور رسانه‌ای در کشورش خواهد بود.

۴) کشتار اقلیت‌های مذهبی از یک کشور که دولت روابط خصمانه‌ای با آن دارد، از مهم‌ترین سیاست‌های کاهش جمعیت و تغییر بافت مذهبی به حساب می‌آید. پس نباید فراموش کرد که دولت سعودی طی یک فرآیند بلند مدت می‌خواهد به طور کلی استان الشرقیه را که مهم‌ترین استان کشور به حساب می‌آید، از مردم شیعی پاکسازی کند.

۵) جنایت اخیر عربستان که منجر به شهادت ۳۷ تن که ۳۲ تن از آن‌ها از طلاب و رجال دینی بودند، به شدت توسط سازمان عفو بین الملل مورد انتقاد قرار گرفت. هرچند که پاسخ عربستان سعودی برای دومین جنایت بزرگ خود که بیشترین اعدام را در یک روز اعمال کرده است،

این بوده است که اعدام شونندگان دارای افکار تروریستی و افراطی بودند. و این در حالی است که با این پیش فرض دولت سعودی علی عبدالکریم الحواج اقدام به جرم قبل از هجده سالگی کرده و اعدام وی نقض آشکار قوانین بین المللی است.

نفت خام نیمه سنگین عربی حاصل می‌شود.

این ناحیه، در حالی که ثروتمندترین ناحیه عربستان به حساب می‌آید اما مردمی به شدت فقیر دارد. دولت سعودی که یک دولت وهابی تمام عیار است، به علت مشکلات عقیدتی و منفعتی با مردم این ناحیه، برای "حفظ موقعیت استراتژیکی این استان" همواره درصد ایجاد نوع خاصی از خفقان در این ناحیه بوده است.

۲) تحولات کشور یمن در چند سال اخیر نیز در تشدید یافتن این فشارها بی تاثیر نیست. عربستان از تهدیدات موشکی نیروهای یمنی درباره تجهیزات نفتی خود هراس جدی دارد و به دلیل اینکه منطقه قطیف در شرق عربستان است، قصد دارد خطرات داخلی خود را با حمله به مردم شرق عربستان کاهش دهد و چه بسا ملک سلمان می‌خواهد از شکست‌های خود در یمن نیز انتقام بگیرد و نهایت توانش را در نزدیک‌ترین منطقه‌ی خود خرج کند.

۳) سیاست‌های این دولت وهابی در زمینه‌ی سرکوب معترضان تفاوت چندانی با دولت‌های غربی ندارد به طوری که مناسبات رسانه‌ای این سرکوب‌ها هم مانند سرکوب‌های دیگر در دولت‌های مختلف، با وعده‌های مالی سانسور رسانه‌ای می‌شود. آمریکا برای تأمین امنیت عربستان سعودی خواستار پرداخت ۴۵۰ میلیارد دلار از حکومت ملک

ناحیه‌ی شرقی عربستان که به استان الشرقیه معروف است به چند شهر دمام، القطیف، احساء، حفرالباطن، الخبر، النعیریه، الخفجی، رأس تنوره، العدید، قریه العلیا، بقیق و الجبیل تقسیم می‌شود.

این استان نه تنها بیشترین جمعیت شیعه را در خود دارد بلکه ۹۸ درصد از ذخایر نفت و گاز کشور را نیز در خود جای داده است.

این ناحیه به خصوص شهر قطیف برای دولت سعودی اهمیت ویژه‌ای دارد. به طوری که از ابتدای این دولت وهابی شیعیان این مناطق از کمترین حقوق شهروندی خود نیز بهره‌ای ندارند. شیعیان در این کشور هیچ جایگاه سیاسی‌ای نه تنها در بدنه‌ی حکومتی بلکه در امور مربوط به مناطق خود نیز ندارند. علاوه بر این‌ها دولت سعودی محدودیت‌ها و فشارهای شدیدی را در امور مذهبی بر شیعیان اعمال می‌کند به طوری که مانع بعضی از مراسم‌ها و تاسیس مراکز دینی شیعه می‌شود.

بسیاری از اعتراضات و تجمعات نیز به فجیع‌ترین حالت ممکن سرکوب می‌شود. به طور مثال می‌توان به فجایعی نظیر اعدام شیخ نمر، کشتار سال‌های ۹۰ و ۹۴ و ۹۷ و همچنین اعدام اخیر ۳۷ تن از شیعیان این منطقه اشاره کرد.

در ادامه به مهم‌ترین نکات درباره این ناحیه و کشتارهای اخیر می‌پردازیم:

۱) شرکت نفت عربستان سعودی "آرامکو" پروژه بهره برداری از دو میدان نفتی قطیف و ابوصفح را پیش از اکتبر سال ۲۰۰۴ تکمیل کرد. پس از واگذاری پروژه‌ی نفتی از شرکت آرامکو به شرکت ایتالیایی "انسپروگتی"، تکمیل بهره برداری صورت گرفت به طوری که [روزانه ۵۰۰ بشکه نفت خام سبک تولید کرد] به گفته شرکت نفت عربستان، قطیف اولین واحد وابسته به آرامکو برای تولید نفت سبک عربی است که با ترکیب نفت خام بسیار سبک عربی و

سراشیبه سقوط

حاکمان در ریاض می‌خواهند یک تصویر مدرن را از خود به نمایش بگذارند اما در عین حال به صورت وحشیانه و بی رحمانه انسان‌ها را اعدام می‌کنند. این گونه اقدامات برای "محمد بن سلمان"، ولیعهد شاه سعودی یک تناقض نبوده بلکه ابزاری برای قدرت طلبی است.

کسی که اخیراً تحولات در عربستان سعودی را دنبال می‌کند باید از خود این سوال را بپرسد چگونه همه چیز در این کشور با هم هم‌خوانی پیدا کرده و در هم خلاصه می‌شود؟ حاکمان در ریاض درباره تغییر کشور به یک کشور مدرن و متعادل صحبت می‌کنند. آن‌ها برای سرمایه گذاری خارجی در کشورشان تبلیغ کرده و می‌خواهند توریسم را به یکی از شاخه های مهم اقتصادی تبدیل کنند. آن‌ها به زنان اجازه رانندگی می‌دهند. اما دقیقاً گروهی از فعالان زن را که برای این مبارزه می

کردند که بتوانند رانندگی کنند را در سلول‌های شکنجه عذاب داده و با تحقیرهای جنسی شکنجه روحی می‌دهند.

سازمان‌های حقوق بشر اعلام کرده‌اند اکثر کسانی که در جنایت قطیف اعدام شدند شکنجه‌های سختی شده بودند. به عنوان مثال عباس الحسن مدت سه ماه مورد بدرفتاری قرار گرفته بود تا زمانی که به آنچه آل سعود می‌خواستند اعتراف کرد.

۳۳ نفر از ۳۷ نفری که اخیراً در عربستان سعودی اعدام شدند از شیعیان این کشور بودند. برخی از آن‌ها از جمله

عباس الحسن متهم بودند که اعتقادات شیعی را گسترش می‌دهند. در این ففکشور وهابی که دکتترین عمومی سنی بسیار محافظه کارانه‌ای دارد چنین اقدامی یک جنایت نامشروع ارزیابی می‌شود.

دولت عربستان، شیعیان در این کشور را متهم می‌کند که یک نوع ستون پنجم ایران که دشمن درجه یک عربستان سعودی است می‌باشند. ریاض در ژانویه سال ۲۰۱۶ ارتباطات دیپلماتیک خود با تهران را متوقف کرده‌است.

نویسنده در ادامه این مطلب این پرسش را مطرح می‌کند که استراتژی پشت

این سیاست چیست که از یک طرف پیشرفت‌های اجتماعی را ارج می‌نهد و از طرف دیگر یک حقوق کیفری قرون وسطایی را در پیش می‌گیرد؟ از دید سران قدرت در ریاض این گونه اقدامات با هم متناقض نیست بلکه منطق ساده ای در پشت آن نهفته است.

ملک سلمان و پسر وی محمد بن سلمان، ولیعهد شاه سعودی می‌خواهند قدرت خود را حفظ کرده و تهدید ورشکستگی دولتی را برطرف کنند. در این میان اهمیت نفت که ثروت و نفوذ این کشور به آن وابسته است کاهش می‌یابد و همراه با آن قیمت این منبع

طبیعی هم کم می‌شود. در این شرایط این کشور باید وابستگی خود به نفت را کاهش داده و به سرعت اقتصاد خود را بازسازی کند.

نوجوانان و زنان در کشور خود می‌خواهند کشورشان را بسازند، اما برعکس کوچک‌ترین انتقادها به دولتمردان و عرصه سیاسی این کشور به شدت و بی رحمانه مجازات می‌شود. این بار این سیاست آل سعود اقلیت شیعه در این کشور را هدف قرار داد.

با توجه به قتل "جمال خاشقچی"، منتقد آل سعود در کنسولگری عربستان سعودی در ترکیه و بسیاری فعالان حقوق بشر و منتقدان آل سعود که همچنان در زندان‌های این کشور به سر می‌برند به نظر می‌رسد هدف این بازی هویج و چماق آل سعود این است که مردم و همچنین رقبا و مخالفان خود را تحت کنترل درآورند. اگر محمد بن سلمان به این موفقیت نائل آید می‌تواند در ۵ دهه آینده هم بر این کشور حکومت کند اما شواهد حاکی از آن است که سقوط سعود نزدیک است.

بیوه مهندس الحسن تا به امروز پیکر شوهر خود را دریافت نکرده و شوهر وی به طور معمول و مانند بقیه اعدامی‌ها در مکانی نامشخص توسط سازمان‌های امنیتی این کشور دفن شده است. از خانواده این اعدامی هم درخواست شده که به صورت مخفیانه عزاداری کنند تا هیچ گونه به زعم آن‌ها آشفتگی عمومی ایجاد نشود.

قتل انسانیت

عربستان را داده بود اکنون در حال کشتار وسیع مخالفین خود است، کشتاری که درست پس از تکه تکه کردن جمال خاشقچی روزنامه نگار مخالف‌فاش در کنسولگری عربستان در ترکیه رخ داده است. حالا افکار عمومی به این نتیجه رسیده که واقعیت اصلاحات در عربستان سعودی نه تنها توهم بوده بلکه این حکومت بیش از گذشته از استانداردهای بین‌المللی برای نقض سیستماتیک حقوق بشر فاصله گرفته است. پادشاهی سعودی در واقع نه تنها در حال کشتار ملت یمن در خارج از مرزهای خود است بلکه در داخل مرزها نیز در حال سرکوب و اشاعه خفقان در بین شهروندانش است. از سوی دیگر نیز با دخالت در امور داخلی دیگر کشورها و فشار به برادران دینی خود نظیر قطر و ایران با حربه تحریم و یا حمایت از آن دوستان خود در منطقه را از دست داده و از یک قدرت اسلامی به یک بازوی اجرایی دولت اسرائیل و جمهوری خواهان آمریکا در منطقه بدل شده است.

قبال تعرض به تمامی اصول سکوت کرده اند.

اما علت بی‌پروایی آل سعود در ارتکاب به جنایت و کشتار در داخل و خارج از عربستان، حمایت‌های همه‌جانبه دولت آمریکا از این خاندان و سکوت قدرت‌های جهانی در قبال پرداخت دلارهای سعودی است.

در واقع، دولت سعودی از سیاست‌های کنونی آمریکا در قبال خاورمیانه به عنوان فرصتی بی‌نظیر برای شدت بخشیدن به سرکوب مخالفان و منتقدان خود در داخل عربستان و جنایت در خارج از این کشور بهره می‌گیرد.

با این وجود نکته مهم این هست که اگرچه آمریکا از جنایت‌های آل سعود حمایت می‌کند و قدرت‌های اروپایی نیز سکوت اختیار کرده‌اند، اما چهره آل سعود در افکار عمومی جهانی به شدت منفی است به نحوی که افکار عمومی جهانی از حکام آل سعود به عنوان آدم‌کش‌هایی یاد می‌کنند که باید بایکوت شوند.

نکته دیگر اما در این ماجرا توهم ایجاد اصلاحات ولیعهد سعودی و تبلیغات گسترده برخی رسانه‌ها با دلارهای باد آورده اوست که در اذهان افکار عمومی در حال فروپاشی است.

محمد بن سلمان که در سفر به کشورهای غربی قول اصلاحات اساسی در سیستم اقتصادی، اجتماعی و سیاسی در حکومت

کشتار وحشتناکی که در عربستان رخ داد بار دیگر توجه رسانه‌ها را به پرونده حقوق بشر در عربستان معطوف کرد. روز به روز واقعیت‌ها درباره نقض حقوق بشر و نادیده گرفتن همه منشورهای بین‌المللی و احکام قانونی فاش می‌شود. در عربستان هر کس که به خاطر شرکت در تظاهرات مسالمت آمیز بازداشت می‌شود هدف شکنجه‌های وحشتناک قرار می‌گیرد.

اما مسأله مهم و درخور توجه، سکوت عربی - اسلامی و بین‌المللی ترسناک در قبال نقض‌هایی است که مقامات عربستان روزانه علیه غیرنظامیان بی‌سلاح در داخل بازداشتگاه‌های کوچک و زندان‌های بزرگ در منطقه الشرقیه و جنایات جنگی علیه بشریت در یمن مرتکب آن می‌شوند.

تمامی موارد مطرح شده اعتبار جامعه بین‌المللی، سازمان‌ها و کشورهایی را که دم از انسانیت و حقوق می‌زنند را زیر سؤال می‌برد، چراکه این سازمان‌ها به خاطر منافع خود و معاملات و سرمایه‌گذاری‌های عربستان و دیگر کشورها، در

واکنش شخصیت‌های سیاسی و دین‌جهان اسلام

مقام معظم رهبری:

در بحرین جلسه تشکیل می‌دهند به دست آمریکا علیه مسئله فلسطین؛ حکام بحرین بدانند زیر پای خودشان را خالی می‌کنند. گول سعودی‌ها را نخوردند خود سعودی‌ها و این‌ها هم دارند زیر پای خودشان را خالی می‌کنند؛ این‌ها هم علیه خودشان تمام می‌شود.

جریمان و فاء اسلامه بحرین:

کشتار وحشیانه بیش از ۳۰ انسان بی‌گناه از سوی رژیم آل سعود بر اساس اندیشه داعشی و نادیده گرفتن معیارهای شرع اسلامی و قانون وضعی انجام گرفت و محاکمه آن‌ها به صورت صوری و فاقد معیارهای عدالت و شرایط لازم بود.

رئیس شورای علمای هندوستان:

اقدامات ضد حقوق بشر در عربستان به اوج رسیده است و ما کشتار شیعیان بی‌گناه را به شدت محکوم می‌کنیم و از سازمان ملل می‌خواهیم اقدامات غیر قانونی عربستان را با جدیت پیگیری کند.

انجمن علمای یمن

اعدام شیعیان قطیف، احساء و مناطق شرقی عربستان توسط رژیم آل سعود را محکوم کرده و می‌گوید: این اعدام‌ها با توجیه‌ها و عناوین بی‌اساس وی برای هدف قرار دادن انسان‌های آزاده شبه جزیره عربستان و بلاد الحرمین انجام گرفته است.

رسانه‌های جهانی که با مسئله جمال خاشقچی حرکت کرده و آن همه سر و صدا کردند، اکنون اعدام ده‌ها نفر شیعه عربستانی را نادیده گرفته است و این نشانگر دوگانگی این رسانه‌ها و تسلیم بودن آنان در مقابل سیاست نفت و دلار می‌باشد.

شرارت و جنایت‌های آمریکا و مزدوران آن در منطقه و در رأس آن رژیم آل سعود و امارت غیر قابل تحمل شده و سکوت در برابر جنایت‌ها و توطئه‌های آنها در سطح جهان به ویژه یمن جایز نیست، لذا علمای امت و آزادگان آن باید از خود حرکتی نشان داده و در برابر طغیان آمریکا و آل سعود و امارات بایستند.

دکتر کوشک:

عربستان نه پیدایش و شکل‌گیری مستقلی داشته و نه بازیگر مستقلی در منطقه است و نباید رفتارهای عربستان را به عنوان یک کشور مستقل تحلیل کرد حتی ممکن است خلاف امنیت ملی خودش تصمیماتی بگیرد.

واکنش شخصیت‌های سیاسی و دین‌ جهان اسلام

شیخ‌علی‌دعموش

نایب رئیس شورای اجرایی حزب الله از رژیم آل سعود در پی اعدام ده‌ها نفر از شهروندان بی‌گناه عربستان انتقاد کرد و گفتک اینان هیچ جرم و گناهی مرتکب نشده بودند، جز اینکه حقوق ضایع شده خودشان و حقوق ملت مظلوم و محکوم به استبداد، عقب ماندگی و نادانی هستند را مطالبه کردند. وی جنایت‌های روزانه رژیم آل سعود را در حق ملت یمن و حمایت از گروهک‌ها و سازمان‌های تروریستی و تکفیری در سوریه، یمن، لیبی و غیر آن محکوم کرد و گفت: این جنایت و جنایت‌های دیگر رژیم بیانگر عمق شکست آن در به زانو در آوردن کشور و ملت‌های منطقه است و این جنایت لکه‌ننگی بر پیشانی رژیم باقی خواهد ماند و هرگز عمل خیر و تقدیم کمک‌های انسانی به آوارگان آن را پاک نخواهد کرد.

دکتر حامد موسوی:

خرید بسیار زیاد تسهیلات از آمریکا - که تاریخ انعقاد قرارداد برخی از آنها برای زمان اوباما بوده نشان دهنده روابط سیستماتیک و نه شخصی این دو کشور است. نگاه آمریکا به عربستان یک نگاه ابزاری است و به نظر میرسد تا زمانی که آمریکا به این ابزار نیاز دارد روابط همین گونه ادامه پیدا خواهد کرد و عربستان بر اساس سیاست‌های آمریکا حرکت میکند.

